

Освятили пам'ятник на місці поховання полковника УНР

Минулої неділі, 9 червня, у Здолбунові, на кладовищі, що по вулиці Віли, відбулось освячення пам'ятника, встановленого на могилі полковника Армії УНР Бориса Володимировича Магеровського.

Вшанувати пам'ять видатного українського офіцера та доєднатися до спільної молитви за упокій його душі зійшли місцеві історики, представники депутатського корпусу районної та міської рад, небайдужа громадськість, працівники ЗМІ. Символічно схилили над пам'ятником червоно-чорний та синьо-жовтий стяги пластуни зі Здовбиці. Присутні разом заспівали Державний гімн України.

Власне чин освячення пам'ятника і заупокійну літню за воїном Армії УНР звершив клірик Петро-Павлівської парафії ПЦУ м. Здолбунова ієрей Миколай (Черняк). Затим він звернувся до громади з короткою проповіддю про важливість збереження національної історичної пам'яті, духовного пошанування героїв, які боролися за українську державу.

Коротку промову вголосив і Юрій Шадий, один з ініціаторів встановлення пам'ятника, депутат районної ради, станичний Здолбунівської районної організації НСОУ «Пласт». Зокрема розповів про факти з біографії Бориса Магеровського та про історію встановлення пам'ятника на місці поховання полковника.

За словами Юрія Шадого, пам'ятник виконано у форматі так званого петлюрівського хреста, який використовували в нагородах і знаках Української Народної Республіки, і це виріз-

няє з-поміж інших поховання військових старшин тих часів. Вартість самого постаменту п'ятнадцять тисяч гривень. Встановленню й освяченню пам'ятника передувало чимало зусиль багатьох людей.

- Борис Магеровський, офіцер Армії УНР, загинув у Здолбунові в 1926 році. За яких обставин, ми досі не знаємо достеменно. За свідченнями - внаслідок хвороби. Але ми знаємо, що в ті часи радянська агентура могла вчиняти вбивства. Звісно, про могилу що, як і про життя самого Бориса Магеровського, в Радянському Союзі мовчали. Але були надзвичайно патріотично налаштовані люди, які зберігали пам'ять. До речі, на цьому ж кладовищі є ще могила, братська, Січових стрільців. На початку 1990-х років ніхто не знав, що тут похований саме Борис Магеровський. Надійшла просто інформація, що це - офіцер Армії УНР, а поблизу поховані Січові стрільці. Пізніше, коли для

наших істориків відкрили архіви, взнали, що найімовірніше це - могила Бориса Магеровського. Але точної інформації не було. Лише два роки тому, коли Благодійний фонд «Героїка», Інститут національної пам'яті почали глибше вивчення, віднайшли документи з описом конкретної могили. Постала можливість ідентифікувати, що це саме його могила. І ми за сусідніми похованнями, почитавши вказівники та звірившись з документами, ідентифікували, що це саме могила Бориса Магеровського.

Потому звернулися у міську раду, нам погодили виділення коштів. Але виник ряд проблем з тим, щоби правильно оформити виділення коштів саме на пам'ятник для полковника УНР. Бо з'ясувалося, що у Бюджетному кодексі багато статей, які дозволяють фінансувати все, що пов'язано з радянськими воїнами, але фактично немає тих, які дозволяють фінансувати з місцевого бюджету впорядку-

вання могил воїнів УНР. І ми мали звернення до народних депутатів, Тетяни Острікової, до Інституту національної пам'яті, мали ряд роз'яснень з фінансових установ. Лише після цього вдалося все ж таки профінансувати виготовлення пам'ятника. Встановлювати його почали торік, і лише зараз цю справу завершили. Роботи ці виконували силами волонтерів - місцевих депутатів, істориків. Гуртом готували пам'ятник до сьогоднішньої події. Нині маємо гарний день, коли вдалося його освятити. Сподіваємось, що постамент візьмуть на баланс міської ради, він буде постійно впорядкований, гідно пошанований країнами, - зазначив Юрій Шадий, який активно долучився до спорудження пам'ятника.

Свідченням поваги до пам'яті борця за волю України Бориса Магеровського стали й квіти, які того дня наші земляки поклали його могилу.

Олена СНИЖНА.
Фото автора.

Довідково:

Борис Володимирович МАГЕРОВСЬКИЙ народився 19 січня 1885 року в Полтаві. У 1915 р. – прапорщик 239-го піхотного Костянтиноградського полку, Нагороджений орденом Святого Георгія IV ступеня за бій 10-11 травня 1915 року, перебував у німецькому полоні. З 12 березня 1918 р. – командир 5-го полку 2-ої Української (Синьожупанної) дивізії. У 1919 році – помічник командира 10-го Синього полку Дієвої армії УНР, згодом – 7-го Синього полку 3-ої Залізної дивізії. Отримав поранення. З 15 серпня 1919 р. – в. о. командира 7-го Синього полку. У листопаді 1919 р. захворів на тиф. У 1920 р. – командир кінної сотні 9-ї бригади 3-ої Залізної дивізії Армії УНР. З 27 грудня 1920 р. – командир 21-го куреня 7-ої бригади 3-ої Залізної стрілецької дивізії Армії УНР. Влітку 1920 р. в Армії УНР почали процес перевірки особового складу та присвоєння українських старшинських рангів. До липня 1923 року підвищили в ранзі понад дві тисячі старшин, зокрема й Бориса Магеровського – до полковника.

Після війни Борис Володимирович Магеровський проживав у м. Рівне. Багато хворів. Помер він 14 серпня 1926 р. у Здолбунові. Цей факт

засвідчує метрична книга Катеринівської церкви м. Здолбунів. У розділі III «о zmarlych / о умершихъ» йдеться: «№ 22 помер 14 серпня; похований 15 серпня; проживаючий у м. Рівне Борис Володимирович Магеровський; «від старості» (а йому ж лише 41 рік); сповідав протоієрей Подчашинський; поховання провів «протоієрей і. Подчашинський з псаломщиком П. Пекарським на парафіяльному цвинтарі».

Найперше до упорядкування могили полковника армії УНР Бориса Магеровського, серед багатьох інших, долучилися його побратими по зброї. Зокрема, у спогадах «Зброй-на боротьба на Волині» полковник П. Філоненко зазначив: «Я дістав посвідку від хор. В. Змієнка, проживаючого в Польщі як голови Военно-Історичного Товариства «Охорони козацьких могил на чужині», щоб я перебрав упорядкування Козацьких могил на Волині. І я створив гуртки і товариства в таких місцевостях: Корець, Межиріччя, Тучин, Костопіль, Здолбунів, Клевань, Деничів, Остріг, Глинськ, Ульбарів, Дермань й ін. У деяких місцевостях ті товариства опрацювали Козацькі могили наших вояків, що в роках 1919-1920 полягли в боротьбі з москвинами. В Деничеві хор. Семен Новак з молоддю висипали могили і поставили пам'ятник, як також у Костополі. У Рівному поставили пам'ятник ген. В. Тютюнникові, а в Здолбунові – полк. Магеровському».

Четвертого червня 2018-го, завдяки добрим справам Благодійного фонду «Героїка» та зусиллям місцевих активістів, на місці поховання Бориса Магеровського постав новий пам'ятник. А минулої неділі його освятили.